

Elit Basketbolcuların Tribün Etkisi Algularının İncelenmesi

Alper YÜCE^{ID1*} Olcay SALICI^{ID1}

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Isparta.

Öz

Gönderi Tarihi: 27.05.2019

Kabul Tarihi: 19.06.2019

DOI: 10.25307/jssr.570590
Online Yayın Tarihi: 30.06.2019

Öz

Bu çalışmanın amacı; ülkemizde faal olarak basketbol oynayan elit sporcuların tribünde yer alan seyirci etkisinin oluşturduğu algıyı ve bunun performansa yansımalarını incelemektir. Çalışmaya yaş ortalaması 24.76 ± 5.47 olan, 133 erkek ile 73 kadın sporcu katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen demografik bilgileri toplayıcı ve tribün algısını ölçmek için belirlenmiş 5'li likert cevap alternatifinde, 27 soru anket halinde kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için istatistik paket programından yararlanılmış ve yüzde frekans analizleri kullanılmıştır. Ayrıca yapılan normallik testi sonucunda verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiş ve buna bağlı olarak sorulara verilen puan ortalamaları ikili karşılaştırmalar için Mann Whitney U, çoklu karşılaştırmalar için ise Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiştir. Çoklu karşılaştırmalarda bu yöntemle tespit edilen anlamlılık durumunun hangi gruptan kaynaklandığını anlayabilmek için de post hoc testi yardımı ile elde edilen farkın sebebinin açıklayıcı analiz sonucunda, tablolardaki ortalama değerlerinin sağ yan taraflarına harfler konularak aynı harf içeren değerlerde fark olmadığı ifade edilmiştir. Kullanılan anketin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı 0.901 olarak bulunmuştur. Ankette yer alan sorulardan, tribünde değer verilen bir insanın bulunması halinde, performansın nasıl etkileneceği sorusuna katılımcıların yaklaşık %60 oranında olumlu etkileneceği yönünde cevaplar verdikleri tespit edilmiştir. Öte yandan tribündeki taraftar sayısına bağlı algıyı ölçmek için sorulan sorularda elde edilen cevapların, cinsiyete bağlı olarak değiştiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak elit basketbolcularda tribün etkisi algısının başta cinsiyet olmak üzere, farklı demografik özelliklere bağlı farklılıklar içerdiği ve bu durumun daha detaylı analizlere ihtiyaç olduğu kanısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Basketbol, elit basketbolcular, tribün etkisi, taraftar etkisi, seyirci etkisi.

Investigation of Elite Basketball Players' Tribune Effect Perception

Abstract

The aim of this research is to investigate spectators' effect perception and their reflection on performance of elite basketball players in Turkey. 133 male and 73 female athletes with age average of 24.76 ± 5.47 participated in this research. In this study, a questionnaire which is specifically designed by the researcher in a five point likert scale type with the aim of collecting demographic information and measuring the tribune perception and which consists of 27 questions in total were used as a data collection method. In the analysis of the data obtained, statistical analysis package program were used and percentage and frequency analysis were used. In addition, as a result of the normality test, it was found that the data were notparametric, and the mean scores were analyzed by Mann Whitney U for paired comparisons and Kruskal Wallis test for multiple comparisons. In order to understand the meaning of the group which was determined by this method in multiple comparisons, the reason of the difference obtained with the help of post hoc test was the result of the explanatory analysis. The Cronbach's Alpha reliability analysis coefficient was found as 0.901. From the questions asked in the questionnaire, it was found out that about 60% of the participants stated that their performance will be affected positively if there is somebody in the tribune that they value. However, from the questions regarding the perception of tribune effect based on the fan size, it was found out that the answers vary based on gender. As a result, it was found out that the tribune perception in elite athletes vary based on gender and demographic characteristics and this issue needs more detailed analysis.

Keywords: Basketball, elite basketball players, tribune effect, fan effect, spectator effect.

*Sorumlu Yazar: Alper YÜCE, Eposta: alper.123yuce@gmail.com

GİRİŞ

Basketbol; 5 oyuncunun sahada, 7 oyuncunun kenarda olduğu ve en fazla 5 kişilik teknik heyetten oluşan, belirlenmiş kurallar çerçevesinde, amacın rakip takım çemberine sayı yapmak olduğu bir takım sporudur. Basketbol hem rekreasyonel olarak eğlence ve egzersiz amacıyla oynanabildiği gibi, bütün dünyada kitleleri peşinden sürükleyen profesyonel de bir spor dalıdır (Barth ve Bosing, 2010).

Profesyonel sporculuk zevk veya heves gibi manevi hisleri tatmin etme amacı gütmeyen, kişinin kazanç ve geçimini sağlama amacı dâhilinde spor yapma durumudur. Kişi amatör de olsa profesyonel bir sporcu gibi beslenip, dinlenip ve antrenman yapıyorsa bu kişilere de profesyonel sporcu denilebilir. Bir diğer tabirle profesyonel spor; ilerlemiş ve belirli bir aşama kaydetmiş amatör sporcunun geleceğini ve geçimini sporun emrine vermesidir (Afacan, 2001).

Spor; bir takım fiziksel aktiviteler bütünü olmasının yanı sıra, grup çalışmalarını, karşılıklı dayanışmanın sağlanmasını, insanlara kişisel ve sosyal kimlik hissi ve grup üyeliği duygusu vermesi ile bireyin performansının gelişmesine yardımcı olan bir kavramdır (Alp ve Ergül, 2015; Küçük ve Koç, 2004). Performans ise; bir fiziksel aktivite sırasında, o fiziksel aktivitenin gerektirdiği fizyolojik, biyomekanik ve psikolojik verime denir. Bir diğer tabirle performans sporcunun somut olarak fiziksel, fizyolojik, biyomotorik ve psikolojik olarak ortaya koyduğu verim düzeyi olarak da tanımlanabilir (Karakuş ve Kılınç, 2006).

Stres; kişinin fiziki ve sosyal çevreden gelen uyumsuz koşullar sebebiyle, bedensel ve psikolojik veya organizmanın bedensel ve ruhsal sınırlarının tehdit edilmesi ve zorlanması ile ortaya çıkan durumu ifade eder (Karaküçük ve Başaran, 1996). Psikolojik kavramlardan birisi olan stres; organizmanın, içeriden ya da dışarıdan gelecek uyaranlara karşı homeostazisi koruma adına verdiği tepkileri içerir. Organizmada bu adaptasyon tepkileri oluşturan durumlara da stresör denir. Stres yaşamın bir parçası olup, evrensel bir deneyimdir. Bir diğer tabirle stresör; bedenin uyum kapasitesini etkileyerek, stres tepkisinin gelişmesine neden olan çevresel faktörlere denir. Stresi yaratan birçok etken vardır. Spor ortamında karşılaşılan stresörler içinde rakip, antrenör, ısı, takım arkadaşı, saha ölçüleri, tribün yada taraftar etkisi önemli rol alır (Tiryaki, 2000). Bu faktörlerden biri olan tribün ise; spor salonlarında, stadyumlarda ve hipodrom gibi yerlerde kişilerin oturmaları için yapılmış yerlerdir. Seyirci ise bir olayı gören, izleyen kimsedir. Bir başka tabirle seyirci; eğlenmek için bakan kimse, izleyici demektir.

Günümüzde basketbol artık çok farklı bir boyut kazanmış durumdadır. National Basketball Assosication (NBA), Euroleague ve ülkemizdeki Tahincioğlu Basketbol Süper Ligi'nin kalitesinin ne kadar arttığı gözlemlenerek bu sonuca varılabilir. Fenerbahçe Beko ve Anadolu Efes'in bu sezonki başarıları da basketbolun ülkemizdeki ve dünyadaki değerini de gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda elit seviyedeki basketbolcuların performanslarının da hep en üst seviyede olması beklenmektedir. Fakat bu durum artan stres kaynakları altında tahmin edilebileceği gibi çok zorlayıcı ve yorucudur.

Bugün dünyada, sportif performansın sadece fiziksel, taktiksel ve teknik unsurlardan oluşmadığı anlaşılmaya başlanmıştır. Yapılan araştırmalar sporun psikolojik yönden diğer unsurlar (fiziksel, taktiksel ve teknik) üzerinde tamamlayıcı önemli bir etken olduğunu ortaya koymuştur (Erdoğan vd., 2014). Konter; sporda başarılı performans için fiziksel, fizyolojik açıdan güçlü olmanın yanı sıra psikolojik açıdan da güçlü ve sağlam olmak gerektiğini belirtmiştir (Konter, 1998). Dolayısıyla basketbolun kendi başına sadece rakip takım çemberine sayı yapmak olmadığını, profesyonelliğin ve performansın hep en üst seviyede olması gerektiği ve de bütün bunları sağlarken karşılaşılabilecek etkenlerden biri olan tribünden sporcuların olumlu ya da olumsuz anlamda nasıl etkilendiklerini araştırmak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Bütün bunlara bağlı olarak bu çalışmanın amacı; elit seviyedeki basketbolcuların çeşitli stres kaynakları altında tribün etkisi algılarının ne yönde olduğunun ve bunun hangi değişkenler altında toplandığının incelenmesidir.

METOT

Araştırma Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde betimleyici bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

2018 – 2019 sezonu itibariyle Türkiye Basketbol Ligi, Türkiye Basketbol 2. Ligi ve Bölgesel Basketbol Ligi takımlarında oynayan basketbolcu sayısı 1692’dir. Bu basketbolcuların 1095 adeti erkek, 597 adeti ise kadındır. Çalışma grubunu seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yoluyla seçilen yukarıda adı geçen liglerde oynayan 73’ ü kadın, 133’ ü erkek, toplam 206 sporcu oluşturmuştur. Araştırmamıza katılan sporcu sayısına bakıldığında araştırmanın örnekleminin evrenini temsil etme oranı %34,5 tir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak uzman görüşü alınarak ve araştırmacı tarafından oluşturulmuş 5’li likert tipinde 27 soruluk anket kullanılmıştır. Bu sorular aşağıdaki tablo 1’de sunulmuştur. Oluşturulan sorular ile demografik bilgileri yoklayıcı soruları içeren anket formu dijital ortamda form hazırlanarak katılımcılara elektronik mail ile ulaştırılmıştır. Katılımcıların bu elektronik formu doldurmasıyla veriler toplanmış ve paket istatistik programı ile analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Yapılan analizde anketin güvenilirlik katsayısı 0.901 olarak hesaplanmıştır. Yapılan Kolmogorov-Simirnov ve Shapiro wilk normallik testi sonucunda verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiş ve buna bağlı olarak sorulara verilen puan ortalamaları ikili karşılaştırmalar için Mann Whitney U, çoklu karşılaştırmalar için ise Kruskall Wallis testi ile analiz edilmiştir. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. Her bir soruda yöneltilen önermelere katılım oranını belirlemek için elde edilen cevaplar toplam soru sayısına bölünerek 1 ile 5 arasında standart puanlara dönüştürülmüştür. Karşılaştırma analizlerinin tamamı teker teker soru tabanlı yapılmıştır. Ayrıca çoklu karşılaştırmalarda bu yöntemle

tespit edilen anlamlılık durumunun hangi gruptan kaynaklandığını anlayabilmek için de post hoc testi yardımı ile elde edilen farkın sebebini açıklayıcı analiz sonucunda, tablolardaki ortalama değerlerinin sağ yan taraflarına harfler konularak aynı harf içeren değerlerde fark olmadığı ifade edilmek istenmiştir. Tablolardaki ikili ve çoklu karşılaştırma analizlerinin anlamlılık düzeylerinin tespit edildiği “p” değerlerinin sağ üst bölümlerine anlamlılık olması halinde “*” işareti konulmuş ve kolay izlenebilmesi amaçlanmıştır.

Tablo 1. Araştırmada kullanılan sorular

Soru 1	Tribünde (eğer varsa) annem olduğunda performansında olumlu yönde bir artış olur.
Soru 2	Tribünde (eğer varsa) babam olduğunda performansında olumlu yönde bir artış olur.
Soru 3	Tribünde (eğer varsa) sevgilim ya da eşim olduğunda performansında olumlu yönde bir artış olur.
Soru 4	Tribünde (eğer varsa) çocuğum olduğunda performansında olumlu yönde bir artış olur.
Soru 5	Tribünde beni izlemek için gelen oyuncu menajeri ya da Milli takım antrenörleri olduğunda, performansında olumlu yönde bir artış olur.
Soru 6	Basketbolda ekol olmuş bir takımın formasını giydiğimde, taraftarların arkamda itici bir güç olduğuna inanırım.
Soru 7	Basketbolda ekol olmuş bir takıma karşı deplasman takımı oyuncusu olarak sahaya çıktığımda, tribünden olumsuz anlamda etkilenirim.
Soru 8	Tribünden gelen küfürlü ya da argo tezahüratlar performansımı olumsuz yönde etkiler.
Soru 9	Kendi sahamızda oynadığımız müsabakalarda taraftarların beni desteklediğini görmek, performansımı olumlu yönde etkiler.
Soru 10	Taraftarlarımız hakemleri etki altına aldıklarında bu durum performansımı olumlu yönde etkiler.
Soru 11	Müsabaka başlamadan önce ısınmaya çıktığımda tribünlerin dolu olduğunu görmek, performansımı olumlu yönde etkiler.
Soru 12	Tribünde yoğun güvenlik önlemlerinin alınması, performansımı olumsuz yönde etkiler.
Soru 13	Müsabakada kendi seyircimiz ve rakip takım seyircilerinin arasında yaşanabilecek tartışma ya da kavga, performansımı olumsuz yönde etkiler.
Soru 14	Cezalı ya da sakat olduğum bir müsabakayı tribünden taraftarlarımla birlikte iç içe izlemekten keyif alırım.
Soru 15	Seyircisiz oynama cezası aldığımız müsabakalarda performansım olumsuz yönde etkilenir.
Soru 16	Müsabakamı izlemeye Vali, Belediye Başkanı, Kaymakam vb. kişilerin gelmesi performansımı olumlu yönde etkiler.
Soru 17	Kulüp başkanımız, as başkan vb. kişilerin müsabakaya gelmesi performansımı olumlu yönde etkiler.
Soru 18	Kendi taraftarlarımın benim hakkımda olumsuz yönde tezahürat yapması, performansımı olumsuz yönde etkiler.
Soru 19	Deplasmanda iyi bir performans sergilerken, rakip takım taraftarlarının hep bir ağızdan bana hakaret etmesinden rahatsız olurum ve performansım düşüşe geçer.
Soru 20	Kayıptığımız bir müsabaka sonunda, taraftarların beni motive edici tezahüratta bulunmaları, bir sonraki müsabakaya mental olarak daha iyi hazırlanmama sebep olur.
Soru 21	Deplasmanda önde olduğumuz bir müsabakada rakip takım taraftarlarının bizi takdir edici tezahürat yapması ve bizi alkışlaması, daha iyi performans sergilememe sebep olur.
Soru 22	Bana karşı olumsuz tezahürat yapan rakip takım tribününü susturmak için risk alarak, daha etkili bir teknik ile sayı yapmaya çalışırım.
Soru 23	Müsabakanın son hücumunu gerçekleştirdiğimizde oluşan gürültüden ve tezahüratlardan performansım olumsuz yönde etkilenir.
Soru 24	Antrenmanımızı izlemeye gelen yönetici, takım menajeri ya da başkan varken kendimi müsabakadan daha da stresli hissedirim.
Soru 25	Müsabaka esnasında bana tribünden yapılan olumlu tezahüratlar karşısında, yapmaktan tedirgin olduğum teknikleri sergileyebilirim.
Soru 26	Deplasmanda olduğumuz bir müsabakada ve tribünlerin sahaya çok yakın olduğu bir ortamda, genellikle topu oyuna diğer takım arkadaşlarımdan birinin sokmasını isterim.
Soru 27	Serbest atış atarken özellikle pota arkasındaki taraftarların yapmış olduğu hareket ve gürültüden olumsuz yönde etkilenirim.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmada kullanılan 27 soruya verilen cevapların yüzde ve frekans analizleri ile ikili ve çoklu karşılaştırmalarının yer aldığı tablolar sunulmaktadır.

Tablo 2. Katılımcılara sunulan soruların yüzde ve frekans analizi

Sorular	N	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	S
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Soru 1	206	26	12,6	12	5,8	48	23,3	36	17,5	84	40,8	3,68	1,384
Soru 2	206	29	14,1	12	5,8	46	22,3	36	17,5	83	40,3	3,64	1,417
Soru 3	202	21	10,2	11	5,3	41	19,9	41	19,9	86	41,7	3,80	1,323
Soru 4	174	28	13,6	9	4,4	41	19,9	22	10,7	74	35,9	3,60	1,474
Soru 5	206	15	7,3	11	5,3	38	18,4	38	18,4	104	50,5	4,00	1,251
Soru 6	206	19	9,2	6	2,9	23	11,2	24	11,7	134	65,0	4,20	1,294
Soru 7	206	86	41,7	30	14,6	42	20,4	22	10,7	26	12,6	2,38	1,432
Soru 8	206	98	47,6	30	14,6	37	18,0	18	8,7	23	11,2	2,21	1,405
Soru 9	206	9	4,4	4	1,9	18	8,7	40	19,4	135	65,5	4,40	1,030
Soru 10	206	23	11,2	17	8,3	42	20,4	40	19,4	84	40,8	3,70	1,367
Soru 11	206	14	6,8	7	3,4	25	12,1	40	19,4	120	58,3	4,19	1,193
Soru 12	206	84	40,8	42	20,4	38	18,4	18	8,7	24	11,7	2,30	1,382
Soru 13	206	61	29,6	32	15,5	43	20,9	26	12,6	44	21,4	2,81	1,515
Soru 14	206	37	18,0	13	6,3	44	21,4	35	17,0	77	37,4	3,50	1,487
Soru 15	206	77	37,4	19	9,2	55	26,7	26	12,6	47	22,8	2,92	1,510
Soru 16	206	44	21,4	31	15,0	53	25,7	32	15,5	46	22,3	3,02	1,436
Soru 17	206	30	14,6	13	6,3	54	26,2	40	19,4	69	33,5	3,51	1,389
Soru 18	206	28	13,6	23	11,2	40	19,4	45	21,8	70	34,0	3,51	1,406
Soru 19	206	80	38,8	32	15,5	30	14,6	28	13,6	36	17,5	2,55	1,535
Soru 20	206	13	6,3	6	2,9	36	17,5	40	19,4	111	53,9	4,12	1,180
Soru 21	206	15	7,3	12	5,8	33	16,0	44	21,4	102	49,5	4,00	1,245
Soru 22	206	30	14,6	28	13,6	46	22,3	37	18,0	65	31,6	3,38	1,422
Soru 23	206	75	36,4	23	11,2	47	22,8	29	14,1	32	15,5	2,61	1,480
Soru 24	206	74	35,9	41	19,9	36	17,5	18	8,7	37	18,0	2,53	1,494
Soru 25	206	41	19,9	19	9,2	52	25,2	44	21,4	50	24,3	3,21	1,428
Soru 26	206	101	49,0	25	12,1	26	12,6	11	5,3	43	20,9	2,37	1,608
Soru 27	206	72	35,0	33	16,0	34	16,5	20	9,7	47	22,8	2,69	1,577

Tablo 2’de uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yirmi yedi soruya verilen cevapların yüzde ve frekans analizi sunulmuştur. Araştırmaya katılan sporcuların herhangi bir şekilde ayrıştırılmadan (n=206) verdikleri cevaplar sunulmuştur. Ancak bazı sorularda “n” sayısının değiştiği gözlemlenmektedir. Bunun sebebi o soru içerisinde yer alan “eğer” ifadesine bütün sporcuların haiz olmamasıdır. Dolayısıyla herhangi bir veri kaybından söz edilecek bir durum olduğu söylenemez.

Bu doğrultuda elde edilen cevapların yüzde ve frekans analizi incelendiğinde Soru 5, Soru 6, Soru 9, Soru 11, Soru 20’de cevapların %50 ve fazlasının bir cevap şıkında toplandığını görmek bile tribün etkisini belirlemekte yardımcı olabilmektedir. Öte yandan cevaplama

oranının %10 ve altında olduğu şıkların sorularının da benzer düzeyde fikir verici bir değere sahiptir. Çalışmadan elde edilen ve aşağıdaki tablolarda sunulan diğer analizlerin değerlendirmesinde Tablo 1'den elde edilen analiz değerlendirmesinin de önemli rol oynayacağı düşünülmektedir.

Aşağıdaki Tablo 3'te araştırmadan elde edilen cevapların cinsiyet bağlamında karşılaştırmaları sunulmuştur. Toplamda 206 sporcudan oluşan araştırma grubunun 133 kişisi erkek, 73 kişisi kadın sporcudan oluşmaktadır. İlk bakışta eşit sayı olarak gözlemlenmesi de çalışmanın evrenini oluşturan 1692 sporcunun 597 kişisinin kadın olduğu sonucu hatırlanacak olursa %35 olan kadın sporcucu oranının aynı oranda örnekleme de sağlandığı hesaplanmaktadır. Bazı sorulara verilen cevaplar, demografik bilgilerden elde edilen cevaplara göre ayrıştırılmış, sporcucu gruplarında anlamlı fark içermese de çalışma sonucuna etki edecek bir değeri olduğu yadsınamaz bir gerçek durumundadır.

Tablo 3. Cinsiyete göre sorulara verilen cevapların karşılaştırma analizi

Sorular	Cinsiyet	N	X	S	Sıra Ort.	U	p
Soru 1	Erkek	133	3,56	1,356	97,34	4035,50	0,036*
	Kadın	73	3,90	1,416	114,72		
Soru 2	Erkek	133	3,50	1,396	97,01	3991,00	0,270
	Kadın	73	3,89	1,429	115,33		
Soru 3	Erkek	130	3,88	1,258	103,96	4360,00	0,398
	Kadın	72	3,67	1,434	97,06		
Soru 4	Erkek	113	3,54	1,433	84,71	3131,00	0,295
	Kadın	61	3,72	1,551	92,67		
Soru 5	Erkek	133	3,85	1,317	97,31	4031,00	0,300
	Kadın	73	4,26	1,080	114,78		
Soru 6	Erkek	133	4,44	1,055	111,67	3767,50	0,002*
	Kadın	73	3,77	1,559	88,61		
Soru 7	Erkek	133	2,24	1,404	97,91	4110,50	0,057
	Kadın	73	2,63	1,458	113,69		
Soru 8	Erkek	133	1,91	1,240	91,55	3264,50	0,000*
	Kadın	73	2,77	1,523	125,28		
Soru 9	Erkek	133	4,38	1,005	101,14	4541,00	0,363
	Kadın	73	4,44	1,080	107,79		
Soru 10	Erkek	133	3,71	1,379	104,14	4769,00	0,827
	Kadın	73	3,68	1,353	102,33		

*p<0,05

Tablo 3'te cinsiyete dayalı yapılan analiz sonucunda 1. soruda yer alan "*Tribünde (eğer varsa) annem olduğunda performansımda olumlu yönde bir artış olur.*" önermesine, kadın sporcuların verdiği cevap, erkeklerin verdiği cevaplara kıyasla anlamlı derecede katılıyorum yönündedir. Kadın sporcuların bu önermeye vermiş oldukları puan, erkekler sporcuların verdiği puandan daha yüksektir.

Cinsiyete dayalı yapılan bir başka analiz sonucunda 6. soruda yer alan "*Basketbolda ekol olmuş bir takımın formasını giydiğimde, taraftarların arkamda itici bir güç olduğuna inanırım*" önermesine erkek sporcuların verdikleri cevap, kadınların verdiği cevaplara kıyasla

anlamli derecede katılıyor yonündedir. Yani erkek sporcuların bu önermeye verdikleri puan ortalaması kadınların verdiği puan ortalamasından daha yüksektir.

Cinsiyete dayalı yapılan bir diğer analiz sonucunda 8. soruda yer alan “Tribünden gelen küfürlü ya da argo tezahüratlar performansımı olumsuz yönde etkiler.” önermesine erkek sporcular neredeyse hiç katılmazken, bu durum kadın sporcularda kararsızlık göstermiştir. Kadın sporcuların bu önermeye vermiş oldukları puan, erkek sporculara kıyasla daha yüksektir. Bu yüzden tribünden gelen argo ya da küfürlü tezahüratlar kadın sporcuları etkileyebilirken, erkek sporcuları neredeyse hiç etkilememektedir denebilir.

Tablo 3. Cinsiyete göre sorulara verilen cevapların karşılaştırma analizi (devamı)

Sorular	Cinsiyet	N	X	S	Sıra Ort.	U	p
Soru 11	Erkek	133	4,32	1,056	108,36	4208,00	0,076
	Kadın	73	3,95	1,383	94,64		
Soru 12	Erkek	133	2,12	1,343	95,61	3804,50	0,007*
	Kadın	73	2,63	1,399	117,88		
Soru 13	Erkek	133	2,56	1,474	94,10	3604,00	0,002*
	Kadın	73	3,25	1,498	120,63		
Soru 14	Erkek	133	3,54	1,449	105,05	4648,00	0,600
	Kadın	73	3,41	1,562	100,67		
Soru 15	Erkek	133	2,98	1,532	106,05	4515,50	0,394
	Kadın	73	2,79	1,472	98,86		
Soru 16	Erkek	133	2,77	1,433	93,41	3513,00	0,001*
	Kadın	73	3,48	1,334	121,88		
Soru 17	Erkek	133	3,31	1,415	94,98	3721,50	0,004*
	Kadın	73	3,88	1,269	119,02		
Soru 18	Erkek	133	3,34	1,419	95,99	3856,00	0,012*
	Kadın	73	3,84	1,333	117,18		
Soru 19	Erkek	133	2,22	1,453	90,52	3128,50	0,000*
	Kadın	73	3,16	1,500	127,14		
Soru 20	Erkek	133	4,05	1,218	100,39	4440,50	0,267
	Kadın	73	4,25	1,103	109,17		
Soru 21	Erkek	133	3,93	1,262	99,95	4382,50	0,215
	Kadın	73	4,12	1,213	109,97		
Soru 22	Erkek	133	3,38	1,391	103,19	4813,50	0,918
	Kadın	73	3,38	1,487	104,06		
Soru 23	Erkek	133	2,31	1,327	92,14	3344,00	0,000*
	Kadın	73	3,16	1,590	124,19		
Soru 24	Erkek	133	2,24	1,377	92,78	3428,50	0,000*
	Kadın	73	3,05	1,562	123,03		
Soru 25	Erkek	133	3,12	1,467	100,33	4433,50	0,292
	Kadın	73	3,37	1,349	109,27		
Soru 26	Erkek	133	2,14	1,518	95,54	3796,00	0,006*
	Kadın	73	2,78	1,694	118,00		
Soru 27	Erkek	133	2,45	1,474	94,97	3720,50	0,004*
	Kadın	73	3,14	1,669	119,03		

*p<0,05

Cinsiyete dayalı yapılan analiz sonucunda 12. soruda yer alan *“Tribünde yoğun güvenlik önlemlerinin alınması, performansımı olumsuz yönde etkiler.”* önermesine erkek sporcular katılmazken, kadın sporcular kararsız kalmışlardır.

Cinsiyete dayalı yapılan analiz sonucunda 13. soruda yer alan *“Müsabakada kendi seyircimiz ve rakip takım seyircilerinin arasında yaşanabilecek tartışma ya da kavga, performansımı olumsuz yönde etkiler.”* önermesine erkek sporcular kararsız yaklaşırken, kadın sporcuların bu önermeye vermiş oldukları cevabın puan ortalaması, erkek sporculara kıyasla daha yüksektir. Dolayısıyla kadın sporcuların müsabakalarında tribünlerde oluşabilecek kavga ya da arbede bu sporcuların performansını olumsuz yönde etkileyebilme ihtimali vardır.

16. soruda yer alan *“Müsabakamı izlemeye vali, belediye başkanı, kaymakam vb. kişilerin gelmesi performansımı olumlu yönde etkiler”* önermesine kadın sporcuların verdikleri cevabın puan ortalaması, erkek sporculara kıyasla daha yüksektir. Dolayısıyla bu durum kadın sporcuların müsabakalarına mülki amirlerin gelmesi, performanslarının artmasına neden olabilir.

17. soruda yer alan *“Kulüp başkanımız, asbaşkan vb. kişilerin müsabakaya gelmesi performansımı olumlu yönde etkiler”* önermesine kadın sporcuların verdikleri cevapların puan ortalaması, erkek sporculara kıyasla daha yüksektir. Kulüp mensuplarının müsabakaya gelecek olması, kadın sporcuların performansının olumlu yönde artmasına neden olabilir.

18. soruda yer alan *“Kendi taraftarlarımın benim hakkımda olumsuz yönde tezahürat yapması, performansımı olumsuz yönde etkiler.”* önermesine erkek sporcular kararsız yaklaşırken, kadın sporcuların bu önermeye vermiş oldukları cevapların puan ortalaması, erkek sporculara kıyasla daha yüksektir. Bu yüzden kadın sporcuların müsabakalarında kendi kulüp taraftarlarının olumsuz yönde tezahürat yapması, bu sporcuların performanslarında düşüşe sebep olabilir. Aynı durum 19. soruda yer alan *“Deplasmanda iyi bir performans sergilerken, rakip takım taraftarlarının hep bir ağızdan bana hakaret etmesinden rahatsız olurum ve performansım düşüşe geçer”* önermesinde de gözlemlenmektedir.

23. soruda yer alan *“Müsabakanın son hücumunu gerçekleştirdiğimizde oluşan gürültüden ve tezahüratlardan performansım olumsuz yönde etkilenir.”* önermesine erkek sporcular katılmazken, kadın sporcular bu önermeye katılmışlardır. Dolayısıyla kadın sporcuların müsabakalarında son hücumu gerçekleştirirken oluşan gürültü bu sporcuların performanslarının düşmesine neden olabilir.

24. soruda yer alan *“Antrenmanımızı izlemeye gelen yönetici, takım menajeri ya da başkan varken kendimi müsabakadan daha da stresli hissedirim”* önermesine kadın sporcuların verdikleri cevapların puan ortalamaları, erkek sporculara kıyasla daha yüksektir. Dolayısıyla teknik ekipten birinin antrenmana gelmesi kadın sporcularda olumsuz performansa neden olabilir.

26. soruda yer alan *“Deplasmanda olduğumuz bir müsabakada ve tribünlerin sahaya çok yakın olduğu bir ortamda, genellikle topu oyuna diğer takım arkadaşlarımdan birinin sokmasını isterim.”* önermesine kadın sporcular erkeklere kıyasla daha fazla katılmış olarak

gözükmektedir. Dolayısıyla kadın sporcuların müsabakalarını yaptıkları salondaki koltukların sahaya yakın olması, bu sporcularda tedirginlik hissi yaratabilir.

27. soruda yer alan “Serbest atış atarken özellikle pota arkasındaki taraftarların yapmış olduğu hareket ve gürültüden olumsuz yönde etkilenirim.” önermesine erkek sporcular kararsız cevap verirken, kadın sporcuların bu önermeye vermiş oldukları cevapların ortalaması, erkek sporculara kıyasla daha yüksektir. Yani kadın sporcuların performansları serbest atış esnasında pota arkasındaki taraftarların yapmış oldukları hareket ve davranışlardan, olumsuz etkilenebilir.

Tablo 4. Medeni duruma göre sorulara verilen cevapların karşılaştırma analizi

Sorular	Medeni Durum	N	X	S	Sıra Ort.	U	p
Soru 1	Evli	31	3,45	1,502	95,02	2449,50	0,368
	Bekâr	175	3,72	1,363	105,00		
Soru 2	Evli	31	3,61	1,453	102,42	2679,00	0,909
	Bekâr	175	3,65	1,414	103,69		
Soru 3	Evli	31	3,81	1,302	100,89	2631,50	0,947
	Bekâr	171	3,80	1,331	101,61		
Soru 4	Evli	31	4,16	1,293	106,58	1625,00	0,014*
	Bekâr	143	3,48	1,486	83,36		
Soru 5	Evli	31	3,74	1,413	93,37	2398,50	0,268
	Bekâr	175	4,04	1,219	105,29		
Soru 6	Evli	31	4,42	1,025	110,39	2499,00	0,411
	Bekâr	175	4,17	1,335	102,28		
Soru 7	Evli	31	1,97	1,197	88,53	2248,50	0,112
	Bekâr	175	2,45	1,461	106,15		
Soru 8	Evli	31	2,06	1,315	98,87	2569,00	0,617
	Bekâr	175	2,24	1,422	104,32		
Soru 9	Evli	31	4,52	0,769	106,10	2632,00	0,755
	Bekâr	175	4,38	1,070	103,04		
Soru 10	Evli	31	3,71	1,189	100,21	2610,50	0,727
	Bekâr	175	3,70	1,399	104,08		
Soru 11	Evli	31	4,03	1,329	99,21	2579,50	0,625
	Bekâr	175	4,22	1,169	104,26		
Soru 12	Evli	31	1,77	1,087	81,73	2037,50	0,021*
	Bekâr	175	2,39	1,410	107,36		
Soru 13	Evli	31	2,16	1,369	78,35	1933,00	0,009*
	Bekâr	175	2,92	1,514	107,95		
Soru 14	Evli	31	3,48	1,525	103,71	2706,00	0,982
	Bekâr	175	3,50	1,485	103,46		
Soru 15	Evli	31	2,39	1,542	83,24	2084,50	0,034*
	Bekâr	175	3,01	1,489	107,09		

*p<0,05

Tablo 4’ te araştırmada kullanılan 27 soruya verilen cevapları medeni duruma göre ayrıştırılmış analizi yer almaktadır. Bu tabloda sporcuların evli ya da bekâr olarak müsabakada tribünden nasıl etkilendikleri gösterilmektedir. Medeni duruma dayalı yapılan analiz sonucunda 4. soruda yer alan “Tribünde (eğer varsa) çocuğum olduğunda

performansında olumlu yönde bir artış olur” önermesine evli sporcuların verdiği cevapların puan ortalaması, bekâr sporcularınkine kıyasla “katılıyorum” yönünde daha yüksektir.

12. soruda yer alan *“Tribünde yoğun güvenlik önlemlerinin alınması, performansımı olumsuz yönde etkiler.”* önermesine evli sporcular yaklaşık oranla “katılmıyorum” yönünden cevaplar verirlerken, bekâr sporcular yine yaklaşık olarak yaklaşık olarak “katılıyorum” yönünde cevaplar vermişlerdir.

13. soruda yer alan *“Müsabakada kendi seyircimiz ve rakip takım seyircilerinin arasında yaşanabilecek tartışma ya da kavgâ, performansımı olumsuz yönde etkiler.”* önermesine evli sporcular yaklaşık ortalamayla “katılmıyorum” derlerken, bekâr sporcular kararsız kalmış olarak gözlemlenmektedir.

15. soruda yer alan *“Seyircisiz oynama cezası aldığımız müsabakalarda performansım olumsuz yönde etkilenir.”* önermesine evli sporcular “katılmıyorum” ağırlıklı yaklaşırlarken, bekâr sporcuların cevap ortalamalarına göre kararsızlık yaşadıkları gözlemlenmektedir.

Tablo 4. Medeni duruma göre sorulara verilen cevapların karşılaştırma analizi (devamı)

Sorular	Medeni Durum	N	X	S	Sıra Ort.	U	p
Soru 16	Evli	31	2,45	1,287	80,21	1990,50	0,016*
	Bekâr	175	3,13	1,441	107,63		
Soru 17	Evli	31	2,90	1,513	79,84	1979,00	0,013*
	Bekâr	175	3,62	1,342	107,69		
Soru 18	Evli	31	3,23	1,383	90,29	2303,00	0,167
	Bekâr	175	3,57	1,408	105,84		
Soru 19	Evli	31	1,84	1,267	75,98	1859,50	0,004*
	Bekâr	175	2,68	1,546	108,37		
Soru 20	Evli	31	3,90	1,193	92,53	2372,50	0,223
	Bekâr	175	4,15	1,176	105,44		
Soru 21	Evli	31	3,65	1,355	87,71	2223,00	0,085
	Bekâr	175	4,06	1,218	106,30		
Soru 22	Evli	31	2,65	1,539	75,23	1836,00	0,003*
	Bekâr	175	3,51	1,364	108,51		
Soru 23	Evli	31	1,87	1,231	74,35	1809,00	0,002*
	Bekâr	175	2,74	1,484	108,66		
Soru 24	Evli	31	1,61	1,022	66,74	1573,00	0,000*
	Bekâr	175	2,69	1,507	110,01		
Soru 25	Evli	31	2,71	1,442	83,05	2078,50	0,034*
	Bekâr	175	3,30	1,411	107,12		
Soru 26	Evli	31	1,52	1,061	73,21	1773,50	0,001*
	Bekâr	175	2,52	1,643	108,87		
Soru 27	Evli	31	1,71	1,006	68,03	1613,00	0,000*
	Bekâr	175	2,87	1,597	109,78		

*p<0,05

16. soruda yer alan *“Müsabakamı izlemeye vali, belediye başkanı, kaymakam vb. kişilerin gelmesi performansımı olumlu yönde etkiler.”* önermesinde ise evli sporculardan reddedici

şekilde “katılmıyorum” yönünde cevap elde edilirken bekâr sporcuların cevabı bu sorudaki önermenin kendilerini pek etkileyici olmadığı yönündedir.

17. soruda yer alan “Kulüp başkanımız, as başkan vb. kişilerin müsabakaya gelmesi performansımı olumlu yönde etkiler.” önermesine evli sporcular genellikle kararsız cevap verirken, bekâr sporcular bu önermeye “katılıyorum” ağırlıklı cevap vermiş gözükmektedir.

19. soruda yer alan “*Deplasmanda iyi bir performans sergilerken, rakip takım taraftarlarının hep bir ağızdan bana hakaret etmesinden rahatsız olurum ve performansım düşüşe geçer.*” önermesine evli sporcular katılmadıklarını ifade ederlerken, bekâr sporcular bu önermeye yaklaşık olarak kararsızlıkla yaklaşmışlardır.

Medeni duruma dayalı yapılan bir başka analiz sonucunda 22. soruda yer alan “*Bana karşı olumsuz tezahürat yapan rakip takım tribününü susturmak için risk alarak, daha etkili bir teknik ile sayı yapmaya çalışırım.*” önermesine evli sporcular yaklaşık olarak kararsızlıkla yaklaşırken, bekar sporcular bu önermeye katılıyor gözükmektedirler.

23. soruda yer alan “*Müsabakanın son hücumunu gerçekleştirdiğimizde oluşan gürültüden ve tezahüratlardan performansım olumsuz yönde etkilenir.*” önermesine evli sporcuların verdiği puan ortalaması yaklaşık olarak “katılmıyorum” yönündeyken, bekâr sporcular bu önermeye kararsızlık dolayında yaklaşmaktadırlar.

24. soruda yer alan “*Antrenmanımızı izlemeye gelen yönetici, takım menajeri ya da başkan varken kendimi müsabakadan daha da stresli hissedirim.*” önermesine evli sporcular katılmazken, bekâr sporcular bu önermeye katılabilmektedirler.

25. soruda yer alan “*Müsabaka esnasında bana tribünden yapılan olumlu tezahüratlar karşısında, yapmaktan tedirgin olduğum teknikleri sergileyebilirim.*” önermesine bekâr sporcuların verdiği cevapların puan ortalaması, evli sporculara kıyasla daha yüksektir.

26. soruda yer alan “*Deplasmanda olduğumuz bir müsabakada ve tribünlerin sahaya çok yakın olduğu bir ortamda, genellikle topu oyuna diğer takım arkadaşlarımdan birinin sokmasını isterim.*” önermesine ve 27. soruda yer alan “*Serbest atış atarken özellikle pota arkasındaki taraftarların yapmış olduğu hareket ve gürültüden olumsuz yönde etkilenirim.*” önermesine evli sporcuların verdiği cevapların puan ortalamaları “katılmıyorum” yönündeyken, bekâr sporcular bu önermeleri kararsızlığa yakın cevap ortalamasıyla yanıtlamışlardır.

Tablo 5. Sporcuların oynadıkları lige göre sorulara verdikleri cevapların karşılaştırma analizi

Sorular	Lig	N	X	S	Sıra Ort.	p
Soru 1	1. Lig	93	3,80	1,32	107,55	0,184
	Süper Lig	12	3,83	1,80	118,25	
	2. Lig	49	3,33	1,42	88,56	
	Bölgesel Lig	52	3,77	1,35	106,92	
Soru 2	1. Lig	93	3,76	1,31	106,97	0,417
	Süper Lig	12	3,83	1,75	117,58	
	2. Lig	49	3,35	1,52	92,71	
	Bölgesel Lig	52	3,65	1,43	104,20	
Soru 3	1. Lig	91	3,95	1,22	106,65	0,077
	Süper Lig	12	4,42	1,17	132,04	
	2. Lig	48	3,56	1,37	90,72	
	Bölgesel Lig	51	3,63	1,44	95,26	
Soru 4	1. Lig	79	3,70	1,39	89,62	0,136
	Süper Lig	9	4,56	1,01	120,56	
	2. Lig	45	3,42	1,56	82,46	
	Bölgesel Lig	41	3,41	1,57	81,70	
Soru 5	1. Lig	93	4,13 b	1,10	107,17	0,002*
	Süper Lig	12	4,58 b	0,67	127,67	
	2. Lig	49	3,35 a	1,52	78,86	
	Bölgesel Lig	52	4,23 b	1,13	114,58	
Soru 6	1. Lig	93	4,52 b	0,97	114,65	0,031*
	Süper Lig	12	3,67 a	1,78	90,04	
	2. Lig	49	4,14 ab	1,28	98,70	
	Bölgesel Lig	52	3,83 a	1,56	91,19	
Soru 7	1. Lig	93	2,47 ab	1,41	108,08	0,030*
	Süper Lig	12	3,33 b	1,50	140,17	
	2. Lig	49	2,02 a	1,33	88,85	
	Bölgesel Lig	52	2,33 ab	1,47	100,65	

*p<0,05

Tablo 5' te sporculardan toplanan veriler, sporcuların hangi ligde oynadıklarına göre ayrıştırılarak analiz edilmiştir. Genel olarak Süper Lig, 1. Lig, 2. lig ve bölgesel lig oyuncularının yer aldığı sporcu grubundan elde edilen yanıtlar birbirleri arasında görüş ayrılıkları var mı? Sorusuna cevap aramak için çoklu karşılaştırma analizine tabi tutulmuştur. Anlamli oluşan farkların hangi lig düzeyinde oynayan sporcu grubu ya da gruplarından kaynaklandığını belirtmek için puan ortalamasının yanında harflendirme yöntemi kullanılmıştır. Aynı harf değerlerine sahip olan ortalamalar arasında anlamlı fark yoktur. Sporcuların hangi ligde oynadıklarına dayalı yapılan analiz sonucunda 5.soruda yer alan "Tribünde beni izlemek için gelen oyuncu menajeri ya da Milli takım antrenörleri olduğunda, performansında olumlu yönde bir artış olur." önermesine 2. ligde forma giyen sporcular kararsız yaklaşırken, diğer liglerde oynayan sporcuların tamamı, aralarında anlamlı fark olmaksızın katılıyorum yönünde yanıt vermişlerdir. 7. soruda yer alan "Basketbolda ekol olmuş bir takıma karşı deplasman takımı oyuncusu olarak sahaya çıktığımda, tribünden olumsuz anlamda etkilenirim." önermesine süper ligde oynayan sporcular kararsızlık dolaylarında yaklaşırlarken, diğer liglerde oynayanlar katılmıyorum yönünde cevaplar vermişlerdir.

Tablo 5. Sporcuların oynadıkları lige göre sorulara verdikleri cevapların karşılaştırma analizi (devamı)

Sorular	Lig	N	X	S	Sıra Ort.	p
Soru 8	1. Lig	93	2,32 ab	1,40	108,50	0,018*
	Süper Lig	12	3,17 b	1,59	138,71	
	2. Lig	49	1,84 a	1,31	86,32	
	Bölgesel Lig	52	2,15 ab	1,36	102,63	
Soru 9	1. Lig	93	4,51	0,83	104,96	0,576
	Süper Lig	12	4,67	0,65	114,71	
	2. Lig	49	4,20	1,15	95,62	
	Bölgesel Lig	52	4,33	1,26	105,72	
Soru 10	1. Lig	93	3,75	1,34	105,05	0,473
	Süper Lig	12	4,17	1,34	126,21	
	2. Lig	49	3,61	1,35	98,81	
	Bölgesel Lig	52	3,60	1,45	99,90	
Soru 11	1. Lig	93	4,34	1,09	109,91	0,200
	Süper Lig	12	4,33	1,23	112,21	
	2. Lig	49	4,14	1,24	102,62	
	Bölgesel Lig	52	3,92	1,30	90,86	
Soru 12	1. Lig	93	2,35	1,41	105,51	0,196
	Süper Lig	12	3,00	1,60	130,00	
	2. Lig	49	2,06	1,38	92,07	
	Bölgesel Lig	52	2,27	1,25	104,56	
Soru 13	1. Lig	93	2,92 ab	1,53	107,94	0,042*
	Süper Lig	12	3,67 b	1,44	136,46	
	2. Lig	49	2,41 a	1,54	87,37	
	Bölgesel Lig	52	2,77 ab	1,41	103,16	
Soru 14	1. Lig	93	3,72	1,31	110,56	0,094
	Süper Lig	12	4,00	1,54	125,88	
	2. Lig	49	3,33	1,63	98,87	
	Bölgesel Lig	52	3,13	1,57	90,08	
Soru 15	1. Lig	93	2,97	1,52	105,45	0,816
	Süper Lig	12	3,17	1,47	113,17	
	2. Lig	49	2,92	1,66	103,46	
	Bölgesel Lig	52	2,77	1,38	97,83	
Soru 16	1. Lig	93	2,96	1,42	100,64	0,474
	Süper Lig	12	3,00	1,54	102,21	
	2. Lig	49	2,88	1,55	97,74	
	Bölgesel Lig	52	3,29	1,33	114,34	

*p<0,05

8. soruda yer alan “Tribünden gelen küfürlü ya da argo tezahüratlar performansımı olumsuz yönde etkiler.” önermesine, 13. soruda yer alan “Müsabakada kendi seyircimiz ve rakip takım seyircilerinin arasında yaşanabilecek tartışma ya da kavga, performansımı olumsuz yönde etkiler.” önermesine ve aşağıdaki tablo devamında gösterilen 19. soruda yer alan “Deplasmanda iyi bir performans sergilerken, rakip takım taraftarlarının hep bir ağızdan bana hakaret etmesinden rahatsız olurum ve performansım düşüşe geçer.” önermesine süper lig’de oynayan sporcular katılırken, 2. lig’de oynayan sporcular katılmamaktadırlar. Bu durum da ortaya çıkan anlamlı farkların temel nedenini oluşturmaktadır.

Tablo 5. Sporcuların oynadıkları lige göre sorulara verdikleri cevapların karşılaştırma analizi (devamı)

Sorular	Lig	N	X	S	Sıra Ort.	p
Soru 17	1. Lig	93	3,46	1,36	100,81	0,444
	Süper Lig	12	3,83	1,34	117,17	
	2. Lig	49	3,29	1,57	96,48	
	Bölgesel Lig	52	3,73	1,27	111,77	
Soru 18	1. Lig	93	3,66	1,32	108,69	0,091
	Süper Lig	12	3,42	1,62	101,21	
	2. Lig	49	3,06	1,49	85,63	
	Bölgesel Lig	52	3,71	1,36	111,59	
Soru 19	1. Lig	93	2,57 ab	1,54	103,72	0,044*
	Süper Lig	12	3,50 b	1,51	138,00	
	2. Lig	49	2,18 a	1,52	88,68	
	Bölgesel Lig	52	2,65 ab	1,47	109,12	
Soru 20	1. Lig	93	4,15	1,12	104,29	0,421
	Süper Lig	12	4,08	1,31	102,63	
	2. Lig	49	3,86	1,37	93,59	
	Bölgesel Lig	52	4,31	1,04	111,63	
Soru 21	1. Lig	93	4,10	1,16	106,73	0,248
	Süper Lig	12	3,67	1,67	96,42	
	2. Lig	49	3,69	1,39	90,80	
	Bölgesel Lig	52	4,19	1,10	111,34	
Soru 22	1. Lig	93	3,44	1,46	106,15	0,679
	Süper Lig	12	2,92	1,62	85,67	
	2. Lig	49	3,33	1,38	100,65	
	Bölgesel Lig	52	3,44	1,38	105,56	
Soru 23	1. Lig	93	2,62	1,41	104,50	0,099
	Süper Lig	12	3,33	1,72	129,79	
	2. Lig	49	2,24	1,47	88,84	
	Bölgesel Lig	52	2,77	1,52	109,46	
Soru 24	1. Lig	93	2,42 ab	1,47	99,59	0,019*
	Süper Lig	12	3,08 b	1,68	123,50	
	2. Lig	49	2,14 a	1,38	87,96	
	Bölgesel Lig	52	2,96 b	1,50	120,53	
Soru 25	1. Lig	93	3,34	1,46	109,73	0,750
	Süper Lig	12	3,17	1,34	99,92	
	2. Lig	49	2,76	1,45	84,92	
	Bölgesel Lig	52	3,4	1,32	110,70	
Soru 26	1. Lig	93	2,43	1,65	105,13	0,190
	Süper Lig	12	3,08	1,62	130,42	
	2. Lig	49	2,08	1,54	92,70	
	Bölgesel Lig	52	2,37	1,57	104,55	
Soru 27	1. Lig	93	2,82	1,55	108,69	0,074
	Süper Lig	12	3,42	1,68	128,46	
	2. Lig	49	2,29	1,54	87,15	
	Bölgesel Lig	52	2,69	1,58	103,86	

*p<0,05

24. soruda yer alan “Antrenmanımızı izlemeye gelen yönetici, takım menajeri ya da başkan varken kendimi müsabakadan daha da stresli hissedirim.” önermesine 2. ligde forma giyen sporcuların verdiği cevapların puan ortalaması katılmıyorum yönünde ağırlık gösterirken, bölgesel lig ve süper lig’de forma giyen sporcuların puan ortalamaları “Ne katılıyorum ne de katılmıyorum” yönündedir.

Tablo 6. Seyirci sayısına göre sorulara verilen cevapların karşılaştırma analizi

Sorular	Seyirci Sayısı	N	X	S	Sıra Ort.	p
Soru 1	0-200 Kişi	28	3,75	1,32	105,25	0,860
	201-600 Kişi	30	3,57	1,52	100,53	
	601-1000 Kişi	29	3,90	1,29	111,84	
	1001-2000 Kişi	34	3,85	1,13	107,47	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	3,55	1,48	99,54	
Soru 2	0-200 Kişi	28	3,68	1,52	106,71	0,811
	201-600 Kişi	30	3,60	1,52	103,45	
	601-1000 Kişi	29	3,90	1,37	114,03	
	1001-2000 Kişi	34	3,68	1,30	102,88	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	3,54	1,43	99,11	
Soru 3	0-200 Kişi	27	3,30	1,49	81,20	0,251
	201-600 Kişi	30	3,90	1,32	106,03	
	601-1000 Kişi	28	4,11	1,20	114,32	
	1001-2000 Kişi	34	3,76	1,35	99,79	
	2001 ve Üzeri Kişi	83	3,84	1,28	102,84	
Soru 4	0-200 Kişi	26	3,46	1,63	84,27	0,756
	201-600 Kişi	27	3,52	1,553	85,15	
	601-1000 Kişi	20	4,00	1,34	100,53	
	1001-2000 Kişi	27	3,48	1,50	83,13	
	2001 ve Üzeri Kişi	74	3,62	1,43	87,57	
Soru 5	0-200 Kişi	28	4,04	1,29	106,25	0,081
	201-600 Kişi	30	4,33	1,06	118,80	
	601-1000 Kişi	29	4,21	1,21	113,83	
	1001-2000 Kişi	34	3,53	1,35	82,65	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	3,98	1,24	102,01	

*p<0,05

Tablo 6’da araştırmada kullanılan yirmi yedi (27) soruya, en fazla kaç seyirci önünde mücadele etmişsinizdir sorusuna göre verilen cevaplar yer almaktadır. Böylelikle sporcuların araştırmada sunulan 27 soruya göre sahip oldukları fikirlerin kariyerlerinde yaşadıkları en çok seyirci karşısında oynama durumlarına göre de inceleme fırsatı elde edilmiştir. Seyirci sayısı alternatifleri 5 grupta toplanmış olup en azdan en çoka göre belirlenen bu gruplar arasındaki farkı ifade edebilmek için puan ortalamasının yanında harflendirme yöntemi kullanılmıştır. Aynı harf değerlerine sahip olan ortalamalar arasında anlamlı fark yoktur.

Karşısında mücadele edilen seyirci sayısına göre yapılan analiz sonucunda 6. soruda yer alan “Basketbolda ekol olmuş bir takımın formasını giydiğimde, taraftarların arkamda itici bir güç olduğuna inanırım.” önermesine verilen cevaplar incelendiğinde anlamlı fark olduğu görülmektedir. Ancak bu anlamlı farkın oluştuğu puan ortalamalarının bulunduğu cevaplama

alternatifleri genel itibariyle katılıyorum yönündedir. Kişi sayısının artmasıyla katılım oranının da arttığı gözlemlenmektedir.

Tablo 6. Seyirci sayısına göre sorulara verilen cevapların karşılaştırma analizi (devamı)

Sorular	Seyirci Sayısı	N	X	S	Sıra Ort.	p
Soru 6	0-200 Kişi	28	3,54a	1,60	77,98	0,015*
	201-600 Kişi	30	3,97ab	1,50	96,28	
	601-1000 Kişi	29	3,93ab	1,62	97,47	
	1001-2000 Kişi	34	4,44ab	0,99	109,26	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	4,51b	0,96	114,21	
Soru 7	0-200 Kişi	28	2,50	1,35	110,29	0,727
	201-600 Kişi	30	2,47	1,46	107,10	
	601-1000 Kişi	29	2,59	1,59	110,40	
	1001-2000 Kişi	34	2,41	1,44	104,91	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	2,22	1,41	97,08	
Soru 8	0-200 Kişi	28	2,39	1,42	112,63	0,263
	201-600 Kişi	30	2,27	1,51	104,83	
	601-1000 Kişi	29	2,72	1,69	120,53	
	1001-2000 Kişi	34	1,94	1,23	93,94	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	2,07	1,30	98,04	
Soru 9	0-200 Kişi	28	4,46	1,11	109,64	0,699
	201-600 Kişi	30	4,07	1,44	94,53	
	601-1000 Kişi	29	4,38	1,08	103,47	
	1001-2000 Kişi	34	4,47	0,66	97,84	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	4,47	0,93	106,92	
Soru 10	0-200 Kişi	28	3,32	1,28	84,30	0,074
	201-600 Kişi	30	4,03	1,45	121,57	
	601-1000 Kişi	29	3,66	1,32	99,83	
	1001-2000 Kişi	34	3,47	1,35	92,09	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	3,82	1,37	109,26	
Soru 11	0-200 Kişi	28	4,04	1,26	96,45	0,118
	201-600 Kişi	30	3,97	1,45	98,02	
	601-1000 Kişi	29	4,34	1,08	108,21	
	1001-2000 Kişi	34	3,97	1,09	86,29	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	4,35	1,14	113,04	
Soru 12	0-200 Kişi	28	1,89a	1,03	88,86	0,001*
	201-600 Kişi	30	2,80b	1,47	124,70	
	601-1000 Kişi	29	3,10b	1,42	136,53	
	1001-2000 Kişi	34	2,09a	1,26	95,32	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	2,07a	1,35	92,84	

*p<0,05

12. soruda yer alan “Tribünde yoğun güvenlik önlemlerinin alınması, performansımı olumsuz yönde etkiler.” önermesine genel ifade ile 201 ile 1000 kişi karşısına çıkmış olan sporcular “Ne katılıyorum ne de katılmıyorum” yönünde cevaplar verirken diğerleri “Katılmıyorum” dolaylarında cevaplar sunmuşlardır.

Tablo 6. Seyirci sayısına göre sorulara verilen cevapların karşılaştırma analizi (devamı)

Sorular	Seyirci Sayısı	N	X	S	Sıra Ort.	p
Soru 13	0-200 Kişi	28	2,93	1,49	109,02	0,084
	201-600 Kişi	30	2,93	1,53	108,53	
	601-1000 Kişi	29	3,45	1,57	127,88	
	1001-2000 Kişi	34	2,65	1,50	97,25	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	2,56	1,47	94,09	
Soru 14	0-200 Kişi	28	3,43	1,50	100,20	0,533
	201-600 Kişi	30	3,33	1,56	97,48	
	601-1000 Kişi	29	3,66	1,45	109,29	
	1001-2000 Kişi	34	3,85	1,37	117,28	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	3,38	1,52	99,22	
Soru 15	0-200 Kişi	28	2,71	1,30	95,75	0,960
	201-600 Kişi	30	2,97	1,54	105,52	
	601-1000 Kişi	29	3,00	1,41	106,50	
	1001-2000 Kişi	34	2,94	1,59	104,44	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	2,93	1,59	103,94	
Soru 16	0-200 Kişi	28	3,86b	0,85	137,43	0,001*
	201-600 Kişi	30	3,30ab	1,44	114,53	
	601-1000 Kişi	29	3,31ab	1,44	115,22	
	1001-2000 Kişi	34	2,62a	1,56	87,06	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	2,72a	1,41	91,01	
Soru 17	0-200 Kişi	28	4,18b	0,86	129,38	0,016*
	201-600 Kişi	30	3,43ab	1,59	103,02	
	601-1000 Kişi	29	3,93ab	1,19	120,72	
	1001-2000 Kişi	34	3,38ab	1,42	97,96	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	3,22a	1,43	91,49	
Soru 18	0-200 Kişi	28	4,11b	1,23	129,30	0,040*
	201-600 Kişi	30	3,47ab	1,43	101,53	
	601-1000 Kişi	29	3,62ab	1,35	107,09	
	1001-2000 Kişi	34	3,74ab	1,26	111,04	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	3,21a	1,47	91,45	
Soru 19	0-200 Kişi	28	2,96b	1,48	121,46	0,008*
	201-600 Kişi	30	2,77ab	1,55	112,40	
	601-1000 Kişi	29	3,07b	1,58	122,98	
	1001-2000 Kişi	34	2,65ab	1,63	105,62	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	2,13a	1,41	86,95	

*p<0,05

16. soruda yer alan “Müsabakamı izlemeye vali, belediye başkanı, kaymakam vb. kişilerin gelmesi performansımı olumlu yönde etkiler.” önermesine ile 17. soruda yer alan “Kulüp başkanımız, as başkan vb. kişilerin müsabakaya gelmesi performansımı olumlu yönde etkiler.” önermesine ve 18. soruda yer alan “Kendi taraftarlarımın benim hakkımda olumsuz yönde tezahürat yapması, performansımı olumsuz yönde etkiler.” önermesine verilen cevapların puan ortalamaları incelendiğinde ortaya çıkan anlamlı farkın sebebinin 0-200 kişi seyirci karşısında oynayan sporcular ile 2001 ve daha fazla seyirci karşısında oynayan sporcuların görüş farklılıkları olduğu gözlemlenmektedir. Bahsedilen bu önermelerin tamamına 0-200 kişi karşısında mücadele eden sporcular katıldıklarını ifade ederlerken 2001 ve üzeri seyirci karşısında mücadele etmiş sporcular karasızlıkla yaklaşmışlardır.

19.soruda yer alan “*Deplasmanda iyi bir performans sergilerken, rakip takım taraftarlarının hep bir ağızdan bana hakaret etmesinden rahatsız olurum ve performansım düşüşe geçer.*” önermesine ise 601-1000 kişi karşısında mücadele etmiş sporcular kararsızlıkla yaklaşırlarken, 2001 ve üzerinde seyirci karşısında mücadele etmiş sporcular katılmıyorum demişlerdir.

Tablo 6. Seyirci sayısına göre sorulara verilen cevapların karşılaştırma analizi (devamı)

Sorular	Seyirci Sayısı	N	X	S	Sıra Ort.	p
Soru 20	0-200 Kişi	28	4,57	0,69	122,66	0,272
	201-600 Kişi	30	4,00	1,49	104,33	
	601-1000 Kişi	29	3,97	1,12	91,55	
	1001-2000 Kişi	34	4,06	1,13	98,82	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	4,08	1,22	102,84	
Soru 21	0-200 Kişi	28	4,32	0,86	113,93	0,633
	201-600 Kişi	30	4,07	1,44	111,77	
	601-1000 Kişi	29	3,86	1,27	96,83	
	1001-2000 Kişi	34	4,03	1,19	103,76	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	3,91	1,30	99,32	
Soru 22	0-200 Kişi	28	3,75	1,21	117,50	0,187
	201-600 Kişi	30	3,53	1,43	109,67	
	601-1000 Kişi	29	3,66	1,50	115,71	
	1001-2000 Kişi	34	3,38	1,39	102,96	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	3,12	1,45	92,76	
Soru 23	0-200 Kişi	28	2,93 b	1,49	115,88	0,001*
	201-600 Kişi	30	2,83 b	1,46	112,78	
	601-1000 Kişi	29	3,45 b	1,62	134,59	
	1001-2000 Kişi	34	2,65 ab	1,43	105,25	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	2,13 a	1,30	84,84	
Soru 24	0-200 Kişi	28	2,89 b	1,32	120,71	0,000*
	201-600 Kişi	30	3,23 b	1,43	132,05	
	601-1000 Kişi	29	3,21 b	1,76	125,47	
	1001-2000 Kişi	34	2,47 ab	1,50	100,85	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	1,95 a	1,24	81,32	
Soru 25	0-200 Kişi	28	3,46	1,14	111,16	0,631
	201-600 Kişi	30	3,07	1,57	99,05	
	601-1000 Kişi	29	3,48	1,46	115,26	
	1001-2000 Kişi	34	3,24	1,39	104,44	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	3,07	1,47	98,16	
Soru 26	0-200 Kişi	28	2,04 ab	1,37	93,98	0,001*
	201-600 Kişi	30	2,70 b	1,56	118,33	
	601-1000 Kişi	29	3,21 b	1,76	131,97	
	1001-2000 Kişi	34	2,65 ab	1,69	111,84	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	1,96 a	1,48	88,35	
Soru 27	0-200 Kişi	28	2,64 ab	1,62	101,89	0,002*
	201-600 Kişi	30	2,97 ab	1,52	114,35	
	601-1000 Kişi	29	3,62 b	1,64	136,21	
	1001-2000 Kişi	34	2,76 ab	1,54	106,37	
	2001 ve Üzeri Kişi	85	2,27 a	1,45	87,89	

*p<0,05

23. ve 24. sorularda birbirine benzer değerlendirme sonuçları karşımıza çıkmaktadır. 23. sorudaki “*Müsabakanın son hücumunu gerçekleştirdiğimizde oluşan gürültüden ve tezahüratlardan performansım olumsuz yönde etkilenir*” önermesi ile 24. soruda bulunan “*Antrenmanımızı izlemeye gelen yönetici, takım menajeri ya da başkan varken kendimi müsabakadan daha da stresli hissederim*” önermesine 2001 ve üzerinde seyirci karşısında mücadele etmiş sporcular ağırlıklı olarak katılmıyorum derlerken, seyirci sayısı azaldıkça cevapların kararsızlık yönüne kaydığı gözlemlenmektedir.

26. ve 27. sorularda da yine birbirine benzer analiz sonuçlar gözlemlenmektedir. 26. soruda yer alan “*Deplasmanda olduğumuz bir müsabakada ve tribünlerin sahaya çok yakın olduğu bir ortamda, genellikle topu oyuna diğer takım arkadaşlarımdan birinin sokmasını isterim.*” önermesine ve 27. soruda yer alan “*Serbest atış atarken özellikle pota arkasındaki taraftarların yapmış olduğu hareket ve gürültüden olumsuz yönde etkilenirim.*” önermesine verilen cevaplar “*Katılmıyorum*” ile “*Ne katılıyorum ne de katılmıyorum*” dilimi arasında değer elde etmektedir. Anlamlı farkın temel sebebi 2001 ve üzeri kişi önünde mücadele eden sporcuların ağırlıklı olarak katılmıyorum yönünde cevap vermeleridir. Buna karşın diğer seyirci miktarındaki sporcuların kararsızlık yönüne doğru verdikleri cevapların puan ortalamaları anlamlı farkı ortaya çıkarmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde araştırmadan elde edilen analizler ışığında, elit basketbolcuların tribün etkisi algılarının hangi ortak değişkenler altında toplandığı tespit edilmiş ve ilgili literatür ile tartışılmıştır.

Tablo 2 incelendiğinde kadınların tribün etkisinden etkilenme ihtimalleri erkeklere kıyasla daha yüksek gözlemlenmektedir. Ancak bu tespitin sadece olumsuz yönde değil, tribünde tehdit yaratmayacak kişilerin bulunmasında ise olumlu yönde olacağı ortaya çıkmaktadır. Literatürde cinsiyete dayalı birçok özellik ve yetenek bağlamında incelemeler mevcuttur. Gümüşdağ vd. (2013), elit kadın basketbol oyuncularının yarışma öncesi kaygı düzeyleri ile performansları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında kaygı düzeyi ile performans arasındaki ilişkiye dikkat çekmiş ve kaygının yüksek olmasının performansı olumsuz etkileyeceğini belirtmişlerdir. Sarıpek (2010) elit basketbolcuların kaygı düzeylerinin lig sıralamasında etkisini durumluk ve sürekli kaygı envanteri ile incelemiş ve bir etkisi olduğunu gözlemleyememiştir. Durum böyle olsa da bu çalışmamızdaki soruların anlık performansları sorguladığı düşünüldüğünde Aktaş vd., (2014) yaptığı çalışmadaki profesyonel kadın basketbolcuların spora özgü başarı motivasyon düzeyinin erkeklere kıyasla özellikle başarıya yaklaşma güdüsündeki anlamlı fark, tribün etkisinin dikkate alınması gerektiğini önemli kılmaktadır. Zira başarıya giden yolda daha istekli olan kadın basketbolcuların bu davranışları tribündeki birçok farklı etkene bağlı olumsuz ya da olumlu etkilenecek gibi gözükmemektedir. Bu durum, kadın sporcuların tribünde taraftar istemediği gibi algılanmamalıdır çünkü soru 15 hatırlanacak olursa “*Seyircisiz oynama cezası aldığımız müsabakalarda performansım olumsuz yönde etkilenir*” önermesine anlamlı fark yaratmasa da kadın sporcular erkeklere kıyasla daha yüksek oranda katılmıyorum cevabı sunmuşlardır.

Dolayısıyla kadın basketbolcuların tribünden beklentileri arasında saldırgan tutumlardan uzakta durulması, tribünde değer verdikleri bireylerin (anne, baba, çocuk, eş/sevgili) bulunması sıralanabilir (Bkz. Tablo 2, soru 1-2-3-4). Öte yandan erkek sporcular hakkında da şöyle bir tespitte bulunulabilir; tribünden gelebilecek negatif etkilerden kadınlar kadar olumsuz etkilenmedikleri gibi pozitif etkilerden de kadınlar kadar olumlu etkilenmiyor gözükmektedirler. Kadınlar, erkeklere kıyasla tribünden gelecek etkileri daha uçlarda yaşarlarken, erkekler daha ortalarda yaşıyor durumdadırlar. Bir patoloji tespiti yapmamakla birlikte nispet maksadıyla Karamustafalıoğlu vd., (2004) iki uçlu mizaç (bipolar) bozukluğunda cinsiyet farklılıkları üzerinde yaptıkları çalışmaları incelenecek olursa kadınların daha fazla müteessir oldukları ifade edilmektedir.

Tablo 3'ten elde edilen veriler incelendiğinde evli sporcular tıpkı erkek sporcuların taşıdığı özellik gibi genellikle tribün etkisinden çok etkilenmiyor gözükmektedirler. Bu etkilenmenin ne olumsuz ne de olumlu anlamda gerçekleşmediği de söylenebilmektedir. Ancak bekâr sporcuların anketteki 27 soruda yer alan önermelere verdikleri cevapların puan ortalamaları tribün etkisinden olumlu ya da olumsuz anlamda etkilendiklerini ortaya çıkarmaktadır. Bu durumu daha detaylı irdelemek için anlamlılık testine göre fark çıkmayan cevaplar da incelendiğinde gözlemlenen sonuçlar bunu kanıtlar niteliktedir. Örneğin soru 18'de yer alan "*Kendi taraftarlarımın benim hakkımda olumsuz yönde tezahürat yapması, performansımı olumsuz yönde etkiler*" önermesine verilen cevaplarda bekâr sporcuların verdikleri cevapların puan ortalaması arada anlamlı fark olmasa da evli sporculardan daha yüksektir. Bunun yanı sıra; soru 1, soru 5, soru 8, soru 18, soru 20'de aynı nicelikte özellik taşımaktadır. Yazıcı (2016), Profesyonel basketbol oyuncularında zihinsel dayanıklılık ve duygusal zekânin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi adlı çalışmasında evli katılımcıların bekâr katılımcılara göre duyguları düzenleme yeteneklerinin daha yüksek olduğunu söylemektedir. Bu çalışmada da evli sporcular tribün etkisinden bekarlara kıyasla çok fazla etkilenmedikleri yönünde görüş beyan etmektedirler. Diğer taraftan Ateş, Yıldız ve Yıldız (2018), profesyonel basketbolcular üzerinde antrenör ile iletişimleriyle ilgili kaygı düzeyleri arasında yaptıkları çalışmada, evli sporcuların bekar sporculara göre antrenörlerinin iletişim becerilerini daha yüksek seviyede algıladığını söylemektedirler. Bu durum bu çalışmayla kıyaslandığında evli sporcuların performans etkeninin tribünden ziyade antrenör ile ilgili olduğu da söylenebilir.

Tribün etkisi algısının sporcuların daha önce kaç seyirci önünde oynamış oldukları etkenine karşı yapıldığı incelemede özetle şöyle bir yargıya ulaşmak mümkün gözükmektedir; oldukça fazla seyirci karşısında mücadele etme tecrübesine sahip oyuncular tribün etkisinden olumsuz anlamda etkilenmemekte ancak olumlu anlamda etkileniyor gözükmektedirler (Bkz. Tablo 5, soru 6). Moore ve Brylinsky (1993) Amerikan kolej basketbol ligi üzerinde yaptıkları çalışmalarında seyircilerin performans üzerine etkilerini incelemiştir. Kalabalığın azalmasının performansı artırdığını söylemektedirler. Buradan hareketle önemli bir stresör olan kalabalığın performansı baskıladığı fakat bu şartlar altında oynayan sporcular için de tecrübe unsuru olduğu düşünülebilir. Yılmaz vd., (2009) "*Profesyonel erkek basketbolcuların hedef yönelimleri ile maç başarısı arasındaki ilişkinin araştırılması*" adlı çalışmalarında tecrübeyi yansıtıcı olarak belirledikleri spor (basketbol) yaşı bağlamında hedef yönelimi ve maç başarısı göstergelerinin doğru orantı gösterdiklerini söylemektedirler. Bu çalışmada da seyirci sayısına bağlı performans göstergelerinin, tecrübe ile doğru orantı gösterdiği

gözlemlenmektedir. Bu durum Tablo 4'te 7. 13. ve 19. sorulardaki önermelere Süper lig oyuncularının verdiği cevaplarda da gözlemlenmektedir.

Sonuç olarak; elit basketbolcuların tribün etkisi algılarını incelemek için yapılan bu çalışmada sporcuların cinsiyete bağlı olarak etkilenme düzeylerinde fark olduğu ilk göze çarpan etkidir. Kadın sporcuların tribün etkisini erkeklere kıyasla daha uçlarda yaşamaları, kadın basketbol takımı sorumluları ve hatta tribünlerde bulunan seyirciler tarafından göz önünde bulundurulması gereken bir durumdur. Ortak amaç edinilen performans göz önünde bulundurulduğunda kadın sporcular için daha hassas davranılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Öte yandan bekâr sporcular da tıpkı kadın sporcuların profilinde algı sahibi gözükümler. Dolayısıyla özellikle takım sorumlularının bekar sporcular için kadınlardaki hassasiyet ile hareket etmelerinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Son olarak sporcuların karşısında oynadığı seyirci sayısına bağlı maç tecrübesi arttıkça sporcuların tribünden olumsuz etkilenme ve buna bağlı algı oluşturmaları ortadan kalkabilir.

KAYNAKLAR

- Afacan, E. (2001). *Futbolcuların profesyonellik anlayışları üzerine sosyolojik bir çözümleme (Manisa Örneği)*. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Aktaş, İ. (2014). *Farklı branşlarda spor yapan ve spor yapmayan bireylerin benlik saygısı ve risk alma düzeylerinin incelenmesi*. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Alp, H., ve Ergül, O. K., (2015). Yetiştirme yurtlarında kalan sosyal uyum problemi olan erkek çocukların uyum problemlerinin düzeltilmesinde takım sporlarından futbolun etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 12(2),1522-1535. Doi:10.14687/ijhs.v12i2.3457.
- Ateş, C., Yıldız, Y., ve Yıldız, K. (2018). Profesyonel basketbol ve voleybolcuların antrenör iletişim beceri düzeyleri algısı ve sporcuların kaygı düzeylerinin araştırılması. *Erciyes İletişim Dergisi Akademia*, 5(3), 40-52.
- Barth, K., ve Bosing, L. (2010). *Basketbol öğreniyorum* (Çev: Tanju Bağırhan, Çev. Ed. Y. Eskicioğlu).Ankara: Spor yayınevi ve kitabevi.
- Cerit, E., Gümüşdağ, H., Evli, F., Şahin, S., & Bastık, C. (2013). Elit kadın basketbol oyuncularının yarışma öncesi kaygı düzeyleri ile performansları arasındaki ilişki. *Sport Sciences*, 8(1), 26-34.
- Erdoğan, N., Zekioğlu, A., Dorak, F. (2014). Henbol antrenörlerine göre sporcuların performansını psikolojik yönden etkileyen faktörler nelerdir? Nitel çalışma. *International Journal of Science Culture and Sport*, Special Issue 1, 194-207. Doi: 10.14486/IJSCS89.
- Karakuş, S., & Kılınç, F. (2006). Postür ve sportif performans. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 309-322.
- Karamustafalıoğlu, N., Tomruk, N. B., & Alpay, N. (2004). İki uçlu mizaç bozukluğunda cinsiyet farklılıkları ve tedaviye yansımaları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 5(1), 28-36.

Yüce, A., ve Salici, O. (2019). Elit basketbolcuların tribün etkisi algılarının incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 75-96.

Karaküçük, S., & Başaran, Z. (1996). Stresle başa çıkmada rekreasyon faktörü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(4), 55-64.

Konter, E. (1998). *Spor psikolojik hazırlığın teori ve pratiği*. Ankara: Bağırhan yayınevi.

Küçük, V., ve Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 131-141.

Moore, J.C., & Brylinsky, J.A. (1993). Spectator effect on team performance in college basketball. *Journal of sport behavior*, 16(2),77-84.

Sarıpek, T. (2010). *Basketbolcularda durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin lig sıralamasına göre değerlendirilmesi*. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Tiryaki, Ş.(2000). *Spor psikolojisi; kavramlar, kuramlar ve uygulama*. İstanbul: Eylül kitabevi ve yayınevi.

Yazıcı, A. (2016). *Profesyonel basketbol oyuncularında zihinsel dayanıklılık ve duygusal zekanın çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yılmaz, Z., Çobanoğlu, G., Özçelik, İ.Y., ve Aktaş, Z. (2009). Profesyonel erkek basketbolcuların hedef yönelimleri ile maç başarısı arasındaki ilişkinin araştırılması. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 124-131.

Bu eser [Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.